

Generació JESP Joves Emigrants Sobradament Preparats

Agost 2011

Generació JESP (Joves Emigrants Sobradament Preparats)

L'any passat, a l'informe Generació JESP (Joves Emigrants Sobradament Preparats) vam predir que si no aturàvem la sagnia d'aturats i la precarietat dels joves al mercat de treball acabaríem sent un país exportador de professionals qualificats. Doncs bé, això ja comença a ser una realitat a la nostra societat. Catalunya i l'Estat espanyol ja exporten més ma d'obra que no pas importen i el més preocupant de tot és que més que mà d'obra, exportem cervells, ja que estan marxant joves amb formació universitària, amb màsters i idiomes. A la cimera hispanoalemanya, celebrada el passat 3 de febrer a Madrid, el Govern espanyol va arribar a un acord amb la cancellera alemanya Angela Merkel per dur a terme un Projecte de Cooperació Bilateral en matèria d'ocupació, pel que Alemanya ofereix treball a joves espanyols qualificats que estiguin a l'atur. Alemanya necessita incorporar entre 500.000 i 800.000 treballadors especialitzats.

Per poder accedir a una feina serà requisit indispensable tenir un nivell mig de coneixements d'alemany. Tot i que això pugui semblar un handicap, ja que l'alemany no és un idioma molt comú dins de la nostra societat, el nivell que demanen és l'equivalent al B1, que s'adquireix quan l'estudiant és capaç de comprendre els punts principals de textos clars i en llengua estàndard si tracten sobre qüestions que li són conegudes, ja sigui en situacions de treball, d'estudi o d'oci; això junt amb el fet que la barrera idiomàtica de les noves generacions cada vegada és més petita, tenim com a resultat que els joves a l'actualitat, cada vegada més, no tindran cap problema en marxar a l'estranger per buscar millors oportunitats. A més, cal tenir present que molts joves realitzen *Erasmus* i per tant ja tenen la vivència d'haver viscut fora, coneixen el país i han fet amics.

Les àrees preferents de reclutament són sanitat, enginyeria, docència, turisme i hostaleria, sectors que són precisament els que més demanda tenen per part dels nostres joves universitaris a l'hora de triar un itinerari acadèmic o el que és el mateix, on el país inverteix més recursos econòmics i que, si seguim aquesta tendència, se n'aprofitarà un altre país.

Segons el Padró d'habitants residents a l'estranger (IDESCAT), de 2010 a 2011 el número de catalans residents a l'estranger ha augmentat un 9,3%, situant-se en 170.909 persones. D'aquest total, 42.082 (el 24,6% tenen entre 15 i 34 anys. A aquests joves catalans que resideixen a l'estranger hem d'afegir aquells que marxen becats amb programes que fomenten les pràctiques a l'estranger i que donat l'estada limitada en el temps no figuren al registre del padró. Concretament, el programa *Argo Global* concedeix 1.100 beques i compta ja amb 24.000 candidats. Un altre programa, l'*Eurodissea*, va tenir 582 joves beneficiaris el 2010. Les beques *Leonardo da Vinci* i *Faro* esperen donar l'oportunitat a més de 1.100 joves fins al 2013 per marxar a l'estranger, tenint ambdues més demandes de les que poden satisfer.

Segons un estudi de l'Eurobaròmetre publicat al mes de juny del 2011 sobre mobilitat juvenil, Espanya es troba entre els sis primers països amb major

percentatge de població jove que expressa el seu desig d'iniciar una nova etapa a un altre país, bé sigui per ampliar estudis o per buscar treball. El 68% dels joves espanyols diuen que volen marxar a l'estranger; d'ells, el 36% per un temps determinat, mentre que el 32% no mostra perspectives de retorn, el que ens sembla molt preocupant.

Els consellers de la Xarxa Eures es veuen desbordats per la demanda d'informació per treballar a l'estranger. La xarxa Eures va ser creada per la Comissió Europea l'any 1993. Està integrada per tots els serveis públics d'ocupació dels països de l'espai econòmic europeu i conforma una xarxa de cooperació d'àmbit laboral a nivell d'Europa. Els seus objectius són informar, orientar i assessorar els treballadors sobre les oportunitats laborals i les condicions de vida i treball a la UE.

Per què els nostres joves volen emigrar?

Impossibilitat de trobar una feina digna al nostre mercat de treball

Segons un estudi de la OCDE publicat al setembre de 2010, el 44% dels joves espanyols entre 25 i 29 anys té una ocupació per sota del seu nivell d'estudis, el que anomenen subocupació. El nostre model productiu -basat en la construcció, el turisme de sol i platja i les empreses que volen competir en mà d'obra barata i productes de poc valor afegit- no és capaç de donar una resposta als i les joves que durant anys s'han format i especialitzat en diferents matèries i ara es veuen obligats a marxar en busca d'un futur. L'equació *formació + esforç = èxit* ja no es compleix en aquest país.

L'atur

La taxa d'atur juvenil (menors de 25 anys) s'ha situat al segon trimestre del 2011 a Catalunya en el 42%, mentre que la taxa d'atur general és del 18,06%.

Taxa de temporalitat juvenil

La taxa de temporalitat juvenil al nostre país arriba fins al 56,3%, mentre que el de la resta de la població catalana és del 20,5% (de fet, ja prou alta). La temporalitat juvenil catalana es troba un 15% per sobre de la mitjana de la UE-15 (41,5%) i duplica la mitjana de l'OCDE (24,5%).

Salaris baixos

Com hem dit, els contractes que normalment s'ofereixen als nostres joves són eventuais. D'aquests, s'ha produït un augment dels contractes de formació i de pràctiques des de l'entrada en vigor de la reforma laboral, que no ha fet més que empitjorar la situació i limitar encara més les possibilitats de trobar una feina digna amb unes condicions laborals decents. Si analitzem aquestes dues modalitats contractuals podem veure, per exemple, que en el contracte de pràctiques el treballador rep un sou del 60% durant el primer any i un 75% durant el segon, sempre tenint com a referència la categoria professional que s'ocupa (la durada màxima d'aquests contractes és de dos anys).

En el cas del contracte de formació, es pot arribar a cobrar el salari mínim interprofessional (641,40 euros) si es treballa una jornada de 40 hores setmanals. La reforma laboral ha ampliat de 21 a 25 anys l'edat màxima amb què es pot tenir aquest contracte, de manera que s'ha ampliat l'edat de ser precari. Originàriament, aquests dos tipus de contractes estaven pensats com un mecanisme de transició entre l'escola i el món laboral, però a la pràctica no són més que una altra eina perquè les empreses puguin disposar de mà d'obra qualificada i barata.

El salari mig a Espanya el 2009 segons l'INE (Enquesta anual d'estructura salarial) era de 22.511,47 euros. A Alemanya, el salari mig del sector industrial oscil·la entre els 40.000 i els 45.000 euros, essent de 35.000 euros el salari mig aproximat dels sectors dels mitjans i tecnologies de la comunicació, la construcció i el turisme.

Taxa d'emancipació juvenil

Segons dades de l'EPA del primer trimestre de 2011, la taxa d'emancipació dels joves de 16 a 29 anys a Catalunya és del 28,2%. Amb la crisi, les possibilitats d'emancipació dels joves catalans s'han anat reduint, ja que la taxa durant el primer trimestre del 2008 se situava en el 33,7%. Va ser el punt més alt i posteriorment ha anat decreixent fins a finals de 2010. És al primer trimestre de 2011 quan s'aprecia una lleu pujada d'1,1 punts respecte al primer trimestre del 2010 (27,1%). Malgrat aquestes dades, encara estem molt lluny de les taxes d'emancipació d'altres països com Alemanya, França o Holanda.

Tot i que des de l'Estat s'estan donant un conjunt d'ajudes destinades al suport econòmic per al pagament del lloguer de l'habitatge, es pot observar entre els joves un creixent malestar sobre la mala gestió d'aquesta ajuda. El problema ha estat que aquestes ajudes s'han demorat tant que molts joves que havien pres la decisió d'emancipar-se han hagut de tornar a la llar familiar. La Renda Bàsica d'Emancipació té data de caducitat a finals de 2011, quan el Govern haurà de fer un balanç per valorar si es prorroga o no aquesta iniciativa.

Conclusions

- “La Reforma Laboral crearà ocupació”, això ens va dir el Govern d’Espanya quan la va aprovar fa un any sense acord amb els sindicats. Doncs bé, un any després les dades demostren tot el contrari: segons les dades de l’EPA del segon trimestre d’aquest any, la taxa d’atur ha augmentat un 2,19% respecte al mateix trimestre de l’any anterior.

I a més la poca ocupació que es crea és precària. Si bé el Govern també va anunciar que la creació de més ocupació indefinida era un dels objectius principals de la reforma laboral, la taxa de temporalitat s’ha incrementat un 1,6% respecte al primer trimestre, i ja arriba al 20,5% (56,3% en el cas dels joves).

Per tant, des de l’Avalot demanem de nou la immediata retirada de la reforma laboral, atès que no crea riquesa ni ocupació. Només precaritza encara més la contractació existent aportant més inestabilitat laboral als i les joves del país. Com ja hem comentat, la temporalitat és el principal problema dels nostres joves, ja que darrera d’ella hi ha baixos salaris, inestabilitat a la feina, impossibilitat per desenvolupar projectes de vida i falta de drets, entre d’altres.

- Un altre aspecte que ens sembla realment preocupant és el fet que hi hagi una coincidència entre els sectors que estan patint retallades al nostre país (i que, per tant, expulsen treballadors i treballadores del mercat laboral) i els professionals que es demanen des d’altres països, com és el cas de sanitaris i docents.
- Creiem imprescindible que les partides de recerca i desenvolupament es dotin pressupostàriament d’una manera destacada, ja que el canvi de model productiu passa per fomentar aquestes polítiques. L’Estat espanyol va invertir en R+D un 1,35% l’any 2010, menys que l’any 2009, que va ser l’1,38% (enfrent del 2,01 de la mitjana de la UE). Es en aquests moment on s’ha de fer una aposta de veritat i veure aquesta destinació pressupostària com el que és, una inversió i no una despesa. Està demostrada la correlació entre inversió en tecnologia i recerca amb la competitivitat del país. Els països escandinaus hi destinen més del 3% del seu PIB (Finlàndia un 3,96% i Suècia un 3,6%).
- Patriotisme empresarial. Les empreses han de veure els joves com una inversió i no com una despesa. Els joves som el principal actiu i el principal aval d’un país. Aquest col·lectiu està molt preparat, són joves amb carreres universitàries, màsters i idiomes. No podem demanar-los més formació, en tot cas donar-los una oportunitat.
- Orientació i assessorament per a joves en la construcció del seu itinerari formatiu, dotant de recursos econòmics i humans el SOC i la xarxes d’emancipació juvenil de Catalunya. Són necessàries polítiques actives

d'ocupació específiques per a aquest col·lectiu de joves preparats, com pot ser la prospecció d'ofertes de feina directament a les empreses.

- Que el sector financer faci arribar el crèdit a les empreses, sobretot a petites i mitjanes perquè tinguin liquiditat i puguin tirar endavant amb el seu projecte empresarial, el que suposarà més ocupació. També s'hauria de nacionalitzar algun dels banc o caixes que estan rebent diners públics.